ความภาคภูมิใจในตนเองและพฤติกรรมการติดเฟซบุ๊กของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

Self-Esteem and Facebook Addicted of High School Students in Bangkok Metropolitan Area

ขวัญข้าว พลเพชร*, เบญจพร ตันตสูติ**

Kwunkao Pholphet*, Benjaporn Tuntasood**

* ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย

* Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

** Child and adolescent psychiatrist,Chulalongkorn Hospital

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการติดเฟซบุ๊กและความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง โดยกระจายแบบสอบถามตามโรงเรียนมัธยมสังกัดต่างๆ 6 แห่งทั่วกรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล, แบบสอบถามการใช้เฟซบุ๊ก, แบบสอบถามการติดเฟซบุ๊กของ Bergen ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) และแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ Rosenberg ฉบับปรับปรุง (Revised Thai RSES) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย สถิติ chi-square และ logistic regression analysis

ผลการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 326 ราย ติดเฟซบุ๊กร้อยละ 10.4 มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำร้อยละ 21.5 ระดับปานกลางร้อยละ 65.6 และระดับสูงร้อยละ 12.9 โดยพบว่ากลุ่มที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำติดเฟซบุ๊กมากกว่าระดับปานกลางและระดับสูง ตามลำดับ นอกจากนี้พบปัจจัยสัมพันธ์กับการติดเฟซบุ๊กได้แก่ เพศ แผนการเรียน ความสัมพันธ์กับมารดา ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก จำนวนเพื่อน การเพิ่มคนรัก การเพิ่มเพื่อนของเพื่อนที่รู้จัก การเพิ่มเพื่อนที่ไม่รู้จัก การเช็คอิน การสนทนาในกลุ่ม การติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน การโพสต์หรือแท็กรูป การแสดงความคิดเห็น และการโพสต์หรือแท็กวิดีโอ โดยพบว่าความถี่ในการใช้งาน ความถี่ในการเซลฟี่ ความถี่ในการอัปเดตสถานะ และเกรดเฉลี่ย เป็นปัจจัยเสี่ยงที่เพิ่มอัตราการติดเฟซบุ๊ก

สรุป นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีภาวะการติดเฟซบุ๊กร้อยละ 10.4 ซึ่งสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จึงควรส่งเสริมวัยรุ่นให้มีความภาคภูมิใจในตนเองเพื่อป้องกันและลดอัตราภาวะการติดเฟซบุ๊ก

คำสำคัญ การติดเฟซบุ๊กความภาคภูมิใจในตนเอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Corresponding author: ขวัญข้าว พลเพชร

วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2559; 61(3): 217-230

ABSTRACT

Objectives : To determine Facebook addiction behaviors and its relationship with self-esteem among high school students in Bangkok.

Method : This cross-sectional descriptive study was conducted in 6 high schools based on educational service area in Bangkok. The research instruments consisted of the questionnaires regarding demographic characteristics and the patterns of Facebook usage, the Thai version of Bergen Facebook Addiction Scale (Thai-BFAS) and the revised version of Thai Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES). The data was analyzed by using percentage, mean, chi-square and multiple logistic regression analysis.

Results : Among the 326 participants, 10.4% were addicted to Facebook. Most of them had middle level of self-esteem (65.6%). Others had low level of self-esteem (21.5%) and high level of self-esteem (12.9%). The participants who had the low level of self-esteem were addicted to Facebook more than others, who had high or middle level of self-esteem. There were statistically significant associated factors with Facebook addiction, which were gender, education program, relationship with mother, Facebook usage experience, number of friends, adding partner, adding mutual friends, adding stranger, checking in, chatting, following friends, posting or tagging photo, posting or tagging video and commenting. Moreover, the risk factors of Facebook addiction were the frequency of usage, the frequency of selfie, the frequency of updating status and the average of GPA.

Conclusion : Facebook addiction in high school students was found 10.4% and associated with low self-esteem. Therefore, raising self-esteem should be considered for the mental health promotion in order to reduce the Facebook addiction in adolescents.

Keywords : Facebook addiction, self-esteem, high school students

Corresponding author: Kwunkao Pholphet

J Psychiatr Assoc Thailand 2016; 61(3): 217-230

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้นิยมใช้เฟซบุ๊กเป็นจำนวนมาก โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีอัตราผู้ใช้งานเฟซบุ๊กเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีผู้ใช้งานทั้งหมด 35 ล้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 51 ของประชากรทั้งประเทศไทยหรือมากเป็นอันดับ 9 ของโลก และเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน[1]

ทว่าท่ามกลางกระแสความนิยมดังกล่าวกลับเกิดพฤติกรรมการติดเฟซบุ๊กซึ่งจากการศึกษาในต่างประเทศหลายชิ้นบ่งชี้ว่าส่งผลกระทบต่อผู้ใช้เฟซบุ๊กหลายด้าน อาทิเช่น ผลกระทบต่อสุขภาพจิต[2] ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในชีวิตจริง[3] ผลกระทบต่อหน้าที่ในชีวิตประจำวัน[4,5] รวมทั้งพบความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ[6-8] สำหรับประเทศไทย พบความชุกการติดเฟซบุ๊กของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยร้อยละ 41.8[9] และพบว่าการติดเฟซบุ๊กสัมพันธ์สุขภาพจิตที่ผิดปกติ[10] ทั้งยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เฟซบุ๊กกับสุขภาพจิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย[11,12] ประสิทธิภาพทางการเรียน ความสัมพันธ์ในชีวิตจริง และปัญหาสุขภาพทางกาย[13,14]

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับความภาคภูมิใจในตนเอง แม้พบการศึกษาในต่างประเทศว่าการติดเฟซบุ๊กสัมพันธ์กับการลดระดับความภาคภูมิใจในตนเองและผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ติดเฟซบุ๊ก[6-8] โดยพบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กที่มีระดับความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ คือผู้ที่ชอบเปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่น[15] และใช้เครือข่ายสังคมเพื่อชดเชยการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีเพียงเล็กน้อยบนโลกความเป็นจริง[4] ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นดังกล่าวในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งอยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 15 -24 ปี ที่มีการใช้งานอินเตอร์เน็ตมากที่สุดและใช้ระยะเวลายาวนานสูงสุดบนโลกออนไลน์[16] โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการติดเฟซบุ๊กและความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางสุขภาพจิตให้สอดรับกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารในปัจจุบันรวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive study) กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งเพศชายและหญิง จำนวน 326 ราย ที่ใช้เฟซบุ๊ก โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ในโรงเรียน 6 แห่งกระจายตามพื้นที่การศึกษากลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ กลุ่มกรุงเทพกลาง กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก กลุ่มกรุงเทพใต้ กลุ่มกรุงธนใต้ กลุ่มกรุงธนเหนือ โรงเรียนละ 1 แห่ง รวมทั้งแบ่งตามสังกัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2 แห่ง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม 2 แห่ง โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 1 แห่ง และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย 1 แห่งจากนั้นแบ่งกลุ่มประชากรที่ศึกษาตามระดับชั้นเรียน 3 ช่วงชั้น (มัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6) โดยสุ่มเก็บข้อมูลระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ต่อ 1 โรงเรียน (3 ห้องเรียนต่อ 1 โรงเรียน) ตามเกณฑ์การคัดเข้าการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่สามารถอ่านแบบสอบถามและเข้าใจข้อคำถามทุกข้อ ผู้ที่ได้รับความยินยอมจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบธรรม โดยมีการลงนามในหนังสือแสดงความยินยอม และผู้ที่สมัครสมาชิกและใช้บริการ www.facebook.com เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2559 และ

การศึกษานี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (IRB No.222/58)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ส่วนได้แก่ **ส่วนที่ 1** แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล **ส่วนที่ 2** แบบสอบถามการใช้เฟซบุ๊ก **ส่วนที่ 3** แบบสอบถามการติดเฟซบุ๊กของ Bergen ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ใช้วัดการติดเฟซบุ๊กในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีคะแนนรวมตั้งแต่ 0-24 คะแนน แปลผลจากคำตอบที่ได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปอย่างน้อย 4 ข้อ ถือว่าติดเฟซบุ๊ก มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาคเท่ากับ 0.9[17] **ส่วนที่ 4** แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ Rosenberg ฉบับปรับปรุง (Revised Thai RSES) ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ ซึ่งมีการกลับค่าคะแนน 5 ข้อเป็นข้อความเชิงบวก และอีก 5 ข้อเป็นข้อความเชิงลบ คะแนนรวมมีตั้งแต่ 10-40 คะแนนโดยคะแนนที่มาก หมายถึง การมีระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่สูงซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ แบ่งตามค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (28.8 ± 3.18)ได้แก่ ระดับสูง (มากกว่า 32 คะแนนขึ้นไป) ระดับปานกลาง (26 - 32 คะแนน) และระดับต่ำ (น้อยกว่า 26 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาคเท่ากับ 0.86[18]

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรม SPSS version 17.0 นำเสนอสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่และค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายลักษณะการติดเฟซบุ๊ก และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่chi-square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเฟซบุ๊ก และ logistic regressionเพื่อหาปัจจัยทำนายการติดเฟซบุ๊ก

ผลการศึกษา

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 326 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.8) อายุ 17 ปี (ร้อยละ 40.2) เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 53.1) กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 42.3) แผนการเรียนวิทย์-คณิต (ร้อยละ 39.6) มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป (ร้อยละ 39.6) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับทั้งมารดาและบิดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น (ร้อยละ 70.2 และ 68.7 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิท (ร้อยละ 56.4) และเป็นคนเปิดเผย (ร้อยละ 68.1)

สำหรับข้อมูลการใช้เฟซบุ๊กพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมัครใช้เฟซบุ๊ก 4 - 5 ปี (ร้อยละ 39.9) ใช้เวลาเล่นต่อวันน้อยกว่า 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 28.8) โดยเล่นเป็นบางเวลาช่วงนอกเวลาเรียน (ร้อยละ 47.5) มีเพื่อนมากกว่า 1,000 ราย ขึ้นไป (ร้อยละ 47.5) โดยบุคคลที่เพิ่มเป็นเพื่อนมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ เพื่อนที่รู้จักในชีวิตจริง พี่หรือน้อง และเพื่อนของเพื่อนที่รู้จักในชีวิตจริง (ร้อยละ 86.8 ร้อยละ 68.7 และ ร้อยละ 66.3 ตามลำดับ) การโพสต์รูปตัวเองลงเฟซบุ๊ก (เซลฟี่) ส่วนใหญ่น้อยกว่า 10 รูปใน 1 เดือน (ร้อยละ 78.2) โดยให้เหตุผลที่ใช้เฟซบุ๊กเพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (ร้อยละ 77.3) นอกจากนี้ กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำบ่อยครั้งมากที่สุด 5 อันดับได้แก่ การกดถูกใจ (ร้อยละ 54.6) การสนทนาหรือส่งข้อความ (ร้อยละ 54) การกดถูกใจเพจที่สนใจ (ร้อยละ 38) การติดตามข่าวสารหรือข้อมูลจากเพจต่างๆ (ร้อยละ 33.4) และการติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคลที่สนใจหรือคนมีชื่อเสียง (ร้อยละ 23.3) ทั้งนี้กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยทำ 5 อันดับได้แก่ การสร้างเพจหรือคอยดูแลเพจ (ร้อยละ 73.3) การเล่นเกมบนเฟซบุ๊ก (ร้อยละ 39.9) การโพสต์หรือแท็กวิดีโอ (ร้อยละ 34.4)

การใช้แอพพลิเคชั่นบันเทิง (ร้อยละ 28.2) และการแชร์ลิ้งค์ข้อมูล (ร้อยละ 24.5)

ความชุกของการติดเฟซบุ๊กเมื่อใช้แบบสอบถามการติดเฟซบุ๊กของ Bergen ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10.4 มีภาวะการติดเฟซบุ๊ก และเมื่อใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Revised Thai RSES) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในตนเองระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.6 มีความภาคภูมิใจในตนเองระดับต่ำ ร้อยละ 21.5 และ มีความภาคภูมิใจในตนเองระดับสูงร้อยละ 12.9

เมื่อใช้สถิติ chi-square ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับความภาคภูมิใจในตนเอง ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลการใช้เฟซบุ๊กพบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดเฟซบุ๊กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเองระดับต่ำ เพศหญิง แผนการเรียนศิลป์ภาษา เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 2.99 ความสัมพันธ์กับมารดาแบบอื่นๆ ระยะเวลาที่สมัครมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ระยะเวลาที่ใช้งานต่อวันมากกว่า 3 ชั่วโมง การเล่นตลอดเวลาหรือทุกครั้งที่มีโอกาสทั้งในและนอกเวลาเรียน จำนวนเพื่อนมากกว่า 1,000 รายขึ้นไป การเพิ่มคนรัก การเพิ่มเพื่อนของเพื่อนที่รู้จักในชีวิตจริง การไม่เพิ่มเพื่อนที่ไม่รู้จัก กิจกรรมที่ทำค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง ได้แก่ การอัปเดตสถานะ การเช็คอิน การสนทนาในกลุ่ม การติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน การถ่ายรูปตัวเองแล้วโพสต์ (เซลฟี่) การโพสต์หรือแท็กรูป กิจกรรมที่ไม่เคยทำหรือเคยทำเป็นบางครั้ง ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นและการโพสต์หรือแท็กวิดีโอ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ไม่ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
ระดับความภาคภูมิใจในตนเอง				
ความภาคภูมิใจในตนเองระดับต่ำ	57 (81.4)	13 (18.6)		
ความภาคภูมิใจในตนเองระดับปานกลาง	196 (91.6)	18 (8.4)	6.386	0.041*
ความภาคภูมิใจในตนเองระดับสูง	39 (92.9)	3 (7.1)		
เพศ				
ชาย	101 (96.2)	4 (3.8)		
หญิง	191 (86.4)	30 (13.6)	7.27	0.007**
แผนการเรียน				
แผนวิทย์ - คณิต	122 (94.6)	7 (5.4)		
แผนศิลป์ - คำนวณ	32 (82.1)	7 (17.9)		
แผนศิลป์ - ภาษา	76 (81.7)	17 (18.3)	14.30	0.003**
อื่นๆ	62 (95.4)	3 (4.6)		
ผลการเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา (n=323 คน)				
เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50	66 (84.6)	12 (15.4)		
เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 2.99	99 (85.3)	17 (14.7)	11.88	0.003**
เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	125 (96.9)	4 (3.1)		

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ไม่ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
ความสัมพันธ์กับมารดา				
อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น	212 (92.6)	17 (7.4)	7.44	0.006**
อื่นๆ	80 (82.5)	17 (17.5)		
ระยะเวลาสมัครใช้งานเฟซบุ๊ก				
น้อยกว่า 3 ปี	91 (94.8)	5 (5.2)	3.97	0.046*
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	201 (87.4)	29 (12.6)		
ระยะเวลาที่ใช้งานต่อวันโดยประมาณ				
น้อยกว่า 3 ชั่วโมง	175 (96.7)	6 (3.3)	22.05	<0.001**
มากกว่า 3 ชั่วโมง	117 (80.7)	28 (19.3)		
ความถี่ในการโพสต์รูปตัวเองลงเฟซบุ๊ก				
โพสต์น้อยกว่า 10 รูปใน 1 เดือน	236 (92.5)	19 (7.5)		
โพสต์ 10 - 30 รูปใน 1 เดือน	50 (78.1)	14 (21.9)	11.51	0.003**
โพสต์มากกว่า 30 รูปใน 1 เดือน	6 (85.7)	1 (14.3)		
จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก				
น้อยกว่า 400 คน	69 (97.2)	2 (2.8)		
ตั้งแต่ 401 - 800 คน	57 (93.4)	4 (6.6)		
ตั้งแต่ 801 - 1,000 คน	37 (94.9)	2 (5.1)	13.24	0.004**
มากกว่า 1,000 คนขึ้นไป	129 (83.2)	26 (16.8)		
ความถี่ในการใช้งาน				
เล่นตลอดเวลาหรือทุกครั้งที่มีโอกาส	51 (68.9)	23 (31.1)		
เล่นเป็นบางเวลา	148 (95.5)	7 (4.5)	43.71	<0.001**
เล่นไม่แน่นอน	93 (95.9)	4 (4.1)		
การเพิ่มคนรัก				
ไม่ใช่	157 (93.5)	11 (6.5)	5.59	0.018**
ใช่	135 (85.4)	23 (14.6)		
การเพิ่มเพื่อนของเพื่อนที่รู้จักในชีวิตจริง				
ไม่ใช่	105 (95.5)	5 (4.5)	6.15	0.013**
ใช่	187 (86.6)	29 (13.4)		
การเพิ่มคนที่ไม่รู้จัก				
ไม่ใช่	203(91.9)	18 (8.1)	3.83	0.05*
ใช่	89 (84.8)	16 (15.2)		
อัปเดตสถานะ				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	191 (97)	6 (3)	29.055	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	101 (78.3)	28 (21.7)		

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟซบุ๊กกับข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ไม่ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	ติดเฟซบุ๊ก จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
การแสดงความคิดเห็น				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	229 (92.7)	18 (7.3)	10.771	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	63 (79.7)	16 (20.3)		
การเช็คอินสถานที่ที่ตัวเองอยู่				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	224 (95.3)	11 (4.7)	29.781	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	68 (74.7)	23 (25.3)		
การตั้งกลุ่มสนทนา				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	161(94.7)	9 (5.3)	10.029	0.002*
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	131(84)	25 (16)		
การติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	119 (93.7)	8 (6.3)	3.799	0.051*
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	173 (86.9)	26 (13.1)		
การถ่ายรูปตัวเองแล้วโพสต์ (เซลฟี่)				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	190 (96.9)	6 (3.1)	28.565	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	102 (78.5)	28 (21.5)		
การโพสต์หรือแท็กรูป				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	180 (96.3)	7 (3.7)	20.988	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	112 (80.6)	27 (19.4)		
การโพสต์วิหรือแท็กวิดีโอ				
ไม่เคยหรือบางครั้ง	258 (92.5)	21 (7.5)	17.453	<0.001**
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	34 (72.3)	13 (27.7)		

* P<0.05, ** P<0.001

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการติดเฟซบุ๊กมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ logistic regression พบปัจจัยทำนายการติดเฟซบุ๊กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50 มีความเสี่ยงติดเฟซบุ๊ก 4.27 เท่า และเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 2.99 ขึ้นไป มีความเสี่ยงติดเฟซบุ๊ก 4.54 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีเกรดตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป การอัปเดตสถานะค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง มีความเสี่ยงติดเฟซบุ๊ก 4.32 เท่า เมื่อเทียบกับการไม่เคยอัปเดตสถานะหรืออัปเดตสถานะเป็นบางครั้ง การเซลฟี่ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้งมีความเสี่ยงติดเฟซบุ๊ก 3.63 เท่า เมื่อเทียบกับการไม่เคยหรือเคยเซลฟี่เป็นบางครั้ง และการใช้งานตลอดเวลาหรือทุกครั้งที่มีโอกาสทั้งในและนอกเวลาเรียนมีความเสี่ยงติดเฟซบุ๊ก 5.90 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่เล่นเป็นบางเวลาช่วงนอกเวลาเรียน และกลุ่มที่มีเวลาเล่นไม่แน่นอน

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยทำนายการติดเฟซบุ๊กด้วย logistic regression analysis

ปัจจัยที่ศึกษา	B	S.E(b)	p-value	Adjusted OR (95% CI)
ความถี่ในการใช้งาน				
เล่นตลอดเวลาหรือทุกครั้งที่มีโอกาสทั้งในและนอกเวลาเรียน	1.775	0.612	0.004	5.90 (1.78 - 19.59)
ผลการเรียนเฉลี่ย				
(1) น้อยกว่า 2.50	1.452	0.651	0.026	4.27 (1.19 - 15.31)
(2) ตั้งแต่ 2.50 - 2.99 ขึ้นไป	1.512	0.626	0.016	4.54 (1.33 - 15.47)
การอัปเดตสถานะ				
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	1.462	0.517	0.005	4.32 (1.57 - 11.88)
การถ่ายรูปตัวเองแล้วโพสต์ (เซลฟี่)				
ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง	1.288	0.521	0.013	3.63 (1.31 - 10.06)

วิจารณ์

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร มีภาวะการติดเฟซบุ๊กร้อยละ 10.4 ซึ่งต่างจากการศึกษาความชุกการติดเฟซบุ๊กของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยที่พบ ร้อยละ 41.8 จากการเก็บข้อมูลใน 4 จังหวัดที่มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจสูงทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด[9] ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต่างด้านลักษณะประชากรและการใช้งานเฟซบุ๊กระหว่างคนกรุงเทพมหานครกับคนต่างจังหวัด[1]นอกจากนี้ จากการศึกษานี้พบว่าการติดเฟซบุ๊กสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ติดเฟซบุ๊กมากกว่ากลุ่มที่มีความภาคภูมิใจในตนเองระดับปานกลางและระดับสูง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ค้นพบว่า การติดเฟซบุ๊กสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ โดยสัมพันธ์ทั้งกับการลดระดับความภาคภูมิใจในตนเองและการเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ติดเฟซบุ๊ก[6-8] รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาระยะยาวในนักศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบว่า คนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะใช้เวลาบนเฟซบุ๊กยาวนานกว่า[19] เพื่อเพิ่มระดับความภาคภูมิใจในตนเองทางสังคม[20]

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเฟซบุ๊ก พบความสัมพันธ์ทั้งด้านข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการใช้งาน เฟซบุ๊กโดยการศึกษาครั้งนี้พบว่าเพศหญิงติดเฟซบุ๊กมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้เฟซบุ๊กอายุ 18 - 22 ปีที่พบว่า กลุ่มที่มีแนวโน้มติดเฟซบุ๊กคือเพศหญิง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเอง และผู้ที่มีนิสัยผลัดวันประกันพรุ่ง[21] และงานศึกษาปัจจัยการติดเฟซบุ๊กในประเทศเนเธอร์แลนด์ที่พบว่า เพศหญิงติดเฟซบุ๊กมากกว่าเพศชายเพราะใช้เฟซบุ๊กในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่า[22]

แผนการเรียนศิลป์-ภาษา ติดเฟซบุ๊กมากกว่าแผนศิลป์-คำนวน แผนวิทย์-คณิต และแผนการเรียนอื่นๆ สะท้อนให้เห็นว่าแผนการเรียนที่ต่างกันมีผลต่อการใช้เฟซบุ๊ก ซึ่งต่างจากงานวิจัยในประเทศที่พบว่านักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพมีโอกาสติดเฟซบุ๊กเป็น 2 เท่า เมื่อเทียบกับนักศึกษาสายสังคมศาสตร์[14] ขณะที่งานวิจัยเชิงสังเกตของ

ประเทศเบลเยี่ยมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กกับแผนการเรียน ทั้งการเรียนสายศิลป์ สายอาชีพ หรือสายสามัญ[23] ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความต่างของบริบททางวัฒนธรรมและการจัดรูปแบบทางการศึกษา

ผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษาที่ผ่านมา ทั้งเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50 และเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 2.99 ขึ้นไป มีความเสี่ยงต่อการติดเฟซบุ๊กมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยหลายชิ้นที่พบว่าการติดเฟซบุ๊กทำให้ประสิทธิภาพการเรียนและผลการเรียนของนักศึกษาลดลง[4,5,13,14]

ความสัมพันธ์กับมารดาแบบอื่นๆ ติดเฟซบุ๊กมากกว่าแบบอยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของแม่ต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็ก รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดสื่อของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาในประเทศที่พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์และมีผลต่อพฤติกรรมติดอินเตอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร[24] และการใช้เวลาคุณภาพในครอบครัวระดับต่ำ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น[25]

ระยะเวลาที่สมัครมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ติดเฟซบุ๊กมากกว่าระยะเวลาน้อยกว่า 3 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยที่ค้นพบว่า นิสิตในประเทศไทยส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกเฟซบุ๊กมากกว่า 3 ปีขึ้นไป[12] และนักเรียนมัธยมในประเทศตุรกีส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกเฟซบุ๊กมากกว่า 5 ปีขึ้นไป[26] ซึ่งอาจเกิดจากการใช้งานเป็นระยะเวลานานจนสมองเกิดวงจรความเคยชินในการเข้าใช้งานอย่างอัตโนมัติ ประกอบกับเฟซบุ๊กมีบริการที่สนับสนุนการกระตุ้นระบบ reward system ให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ[27] ซึ่งได้รับการปรับปรุงและพัฒนาบริการใหม่ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดไม่ให้ทิ้งเฟซบุ๊กไปใช้บริการโซเชียลมีเดียอื่น

จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊กมากกว่า 1,000 รายขึ้นไป ติดเฟซบุ๊กมากกว่าจำนวนเพื่อนตั้งแต่ 401 - 800 ราย จำนวนน้อยกว่า 400 ราย และจำนวนตั้งแต่ 801 - 1,000 ราย ตามลำดับ เนื่องจากจำนวนเพื่อนที่แสดงใน Friend list สะท้อนถึงการได้รับความยอมรับจากผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นปรารถนา[28] การมีจำนวน “เพื่อน” ในเฟซบุ๊กมาก จึงกระตุ้นความต้องการในการใช้เฟซบุ๊กมากขึ้น เพื่อแสดงถึงการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในเชิงปริมาณ และเพื่อเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับงานศึกษาในต่างประเทศที่พบว่า จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊กสัมพันธ์เชิงลบกับความภาคภูมิใจในตนเองในกลุ่มที่มีระดับความสำนึกรู้ตัวตนในสาธารณะสูง (public self-consciousness) เนื่องจากจำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊กเป็นเสมือนกลวิธีในการนำเสนอตัวตน ให้ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำและต้องการเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้ตัวเอง ได้ชดเชยความรู้สึกขาดความภาคภูมิใจในตนเอง[29]

การแสดงความคิดเห็นบนเฟซบุ๊กแบบเป็นบางครั้งหรือไม่เคยทำ ติดเฟซบุ๊กมากกว่าผู้ที่ทำค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง เนื่องจากลักษณะสำคัญตามพัฒนาการของวัยรุ่น คือความต้องการมีอัตลักษณ์ แม้วัยรุ่นต้องการการยอมรับและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แต่ขณะเดียวกันยังต้องการความเป็นอิสระและความเป็นส่วนตัวทำให้พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของวัยรุ่นในปัจจุบัน จึงเป็นไปในลักษณะของการ ‘ส่องดู’ สิ่งที่คนอื่นโพสต์มากกว่าการแสดงความคิดเห็นหรือการสร้างเนื้อหาใหม่ของตัวเอง โดยจะทำกิจกรรมออนไลน์ที่แสดงออกถึงตัวตนในกลุ่มปิดหรือใช้แอพพลิเคชั่นการส่งข้อความที่เป็นส่วนตัวมากกว่าซึ่งสอดคล้องกับรายงานในปี ค.ศ. 2013 ที่พบว่า วัยรุ่นในหลายประเทศทั่วโลกเริ่มใช้เฟซบุ๊กน้อยลง แม้ว่าเฟซบุ๊กจะยังคงครอง

ตลาดการใช้งานสื่อออนไลน์สูงสุดในวัยรุ่น แต่กลับมีอัตราการใช้บริการประเภท mobile messaging เติบโตอย่างน่าจับตามอง เนื่องจากมีความเป็นส่วนตัวมากกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นกังวลอย่างมากในเรื่องการฝากรอยเท้าทางดิจิตอล (digital footprint) ทั้งข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และสื่อต่างๆ ที่ไม่อาจลบได้ในสังคมออนไลน์[30]

การตั้งกลุ่มสนทนาและการติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน แบบค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง ติดเฟซบุ๊กมากกว่าแบบไม่เคยหรือเคยเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับรายงานจากการสัมภาษณ์เยาชนอายุตั้งแต่ 15 - 24 ปี ทั่วประเทศไทยที่พบว่า เยาวชนใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลัก โดยเยาวชนทั้งหมดร้อยละ 100 ใช้สื่อออนไลน์เพื่อพูดคุยกับเพื่อน ติดตามข่าวสารหรือความเคลื่อนไหวของเพื่อน แบ่งปันเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่ตัวเองพบให้เพื่อนได้รับรู้[31] การสนทนาจึงเป็นเหมือนกิจกรรมเชิงรุกที่วัยรุ่นไทยนิยมทำมากที่สุด เนื่องจากสามารถทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถสื่อสารกับคู่สนทนาตอบโต้กันได้ทันที[26] ส่วนการติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างสายสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งเฟซบุ๊กมีบริการที่เอื้อต่อการสร้างสัมพันธ์กันในเครือข่าย ทั้งการลดทอนข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่ในการเข้าถึงข้อมูลของเพื่อนในระบบ ทำให้ผู้ใช้สามารถทราบความเคลื่อนไหวของเพื่อนได้ผ่าน New Feed[28]

การใช้เฟซบุ๊กต่อวันมากกว่า 3 ชั่วโมง ติดเฟซบุ๊กมากกว่าใช้งานน้อยกว่า 3 ชั่วโมง รวมทั้งกลุ่มที่ใช้เฟซบุ๊กตลอดเวลาหรือทุกครั้งที่มีโอกาสทั้งในและนอกเวลาเรียน มีความเสี่ยงในการติดเฟซบุ๊กมากกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นบางเวลาช่วงนอกเวลาเรียน และกลุ่มที่มีเวลาเล่นไม่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศหลายชิ้นที่พบว่า ระยะเวลาการใช้งานเฟซบุ๊กเป็นข้อบ่งชี้ภายนอกของการติดเฟซบุ๊กอย่างเป็นรูปธรรม[11, 26, 32, 33]

การอัปเดตสถานะค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง มีความเสี่ยงในการติดเฟซบุ๊กมากกว่าการไม่เคยอัปเดตสถานะหรืออัปเดตสถานะเป็นบางครั้ง โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความถี่ในการอัปเดตสถานะ คือ การมีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเอง (narcissism)[34, 35] หรือมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ[36] ซึ่งพบว่าทั้งสองบุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์และเสี่ยงต่อการติดเฟซบุ๊ก[6]

การถ่ายรูปตัวเองแล้วโพสต์ (เซลฟี่) ค่อนข้างบ่อยหรือบ่อยครั้ง มีความเสี่ยงในการติดเฟซบุ๊กมากกว่าผู้ที่ไม่เคยหรือเคยเซลฟี่เป็นบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยในการเซลฟี่บ่อยครั้งคือ การมีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเอง[37-39] และความต้องการนำเสนอตัวตนบนเฟซบุ๊ก[40-42] โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเซลฟี่บ่อยครั้ง คือการติดกับรางวัลยอดถูกใจหรือคำชื่นชมรูปที่เซลฟี่ลงในสังคมออนไลน์

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดของการศึกษาครั้งนี้คือ ข้อจำกัดด้านแบบวิจัยและด้านประชากร เนื่องจากเป็นการศึกษาช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร ตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีจึงไม่สามารถระบุผลเชิงสาเหตุ และไม่สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างจากกลุ่มดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไปคือ ควรใช้การศึกษาเชิงผสมผสาน (mix method) ในการอธิบายข้อมูลเชิงลึกเพิ่มขึ้น ควรขยายการศึกษาให้ครอบคลุมถึงปัจจัยทางสุขภาพจิตด้านอื่นที่สัมพันธ์กับการติดเฟซบุ๊กเช่น การมีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเอง หรือการมีสุขภาพจิตที่ผิดปกติเพื่อศึกษาผลกระทบจากการ

ติดเฟซบุ๊กได้อย่างรอบด้านมากขึ้น รวมทั้งควรขยายการศึกษาให้ครอบคลุมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมทุกประเภท เช่น Twitter Instagram หรือ Line เพื่อเปรียบเทียบและค้นหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมติดในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

สรุป

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครมีภาวะการติดเฟซบุ๊กร้อยละ 10.4 โดยกลุ่มที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำติดเฟซบุ๊กมากกว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดเฟซบุ๊กอย่างมีนัยสำคัญ คือ เพศหญิง ผลการเรียนที่น้อยกว่า 3.00 ขึ้นไป ความสัมพันธ์กับมารดาแบบอื่นๆ และลักษณะการใช้งานเฟซบุ๊ก การติดเฟซบุ๊กส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ผลกระทบต่อหน้าที่ในชีวิตประจำวัน ผลกระทบด้านการเรียน และผลกระทบต่อความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพจิตด้านอื่นตามมา จึงควรได้รับการส่งเสริมและเฝ้าระวังในกลุ่มเสี่ยงที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเพื่อป้องกันและลดอัตราภาวะการติดเฟซบุ๊ก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ณภัควรรต บัวทอง ที่ให้คำแนะนำทางสถิติ ศาสตราจารย์นายแพทย์ ทินกร วงศ์ปการันย์ ที่อนุเคราะห์ให้ใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ Rosenberg ฉบับปรับปรุง (Revised Thai RSES) รวมทั้งแพทย์หญิงมุทิตา พนาสถิตย์ ที่อนุเคราะห์ให้ใช้แบบสอบถามการติดเฟซบุ๊กของ Bergen ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) และบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. Zocialinc. Thailand zocial award 2015: Insightful information of Thai people on social media [Internet]. 2015 [cited 2015 Feb 18]. Available from:http://www.zocialinc.com/zocialawards2015/slides/thailandzocialawardsslide3.pdf.
2. Ryan T, Chester A, Reece J, Xenos S. The uses and abuses of Facebook: A review of Facebook addiction. J Behav Addict 2014; 3: 133-48.
3. Russell B, Clayton AN, Jessica RS. Cheating, breakup, and divorce: Is Facebook use to blame?. Cyberpsychol Behav Soc Netw 2013; 16: 717-20.
4. Kuss DJ, Griffiths MD.Online social networking and addiction—A review of the psychological literature. Int J Environ Res Public Health 2011; 8: 3528-52.
5. Ozer I. Facebook®Addiction, intensive social networking site use, multitasking, and academic performance among university students in the United States, Europe, and Turkey: A multigroup structural equation modeling approach [dissertation]. Ohio: Kent State University; 2014.
6. Malik S, Khan M.Impact of Facebook addiction on narcissistic behavior and self-esteem among students. J Pak Med Assoc 2015; 65: 260-3.

7. De CR, Vangeel J, Klein A, Minotte P, Rosas O, Meerkerk GJ. Compulsive use of social networking sites in Belgium: Prevalence, profile, and the role of attitude toward work and school. Cyberpsychol Behav Soc Netw 2014; 17: 166-71.
8. Blachnio A, Przepiorka A, Pantic I. Association between Facebook addiction, self-esteem and life satisfaction: A cross-sectional study. Comput Human Behav 2016; 55: 701-5.
9. Khumsri J, Yingyeun R, Mereerat M, Hanprathet N, Phanasathit M. Prevalence of Facebook addiction and related factors among Thai high school students. J Med Assoc Thai 2015; 98: 51-60.
10. Hanprathet N, Manwong M, Khumsri J, Yingyeun R, Phanasathit M. Facebook addiction and its relationship with mental health among Thai high school students. J Med AssocThai 2015; 98 : 81-90.
11. Pitanupong J, Anantapong K. Mental health of university student Facebook users. J Med AssocThai 2014; 59: 257-66.
12. Jhatha S. Mental health of female postgraduate student : Facebook users [dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2013.
13. Khorpornprasert B. The behavior and impacts of using Facebook of university students in Bangkok. Rom Phruek J 2014; 32: 1-24.
14. Kanthee A, Pitanupong J. The Facebook effect on Prince of Songkla University students. Songkla Med J 2014; 32: 393-404.
15. Gothenburg Research Institute. Sweden´s largest Facebook study [Internet]. 2012 [cited 2014 Dec16]. Available from:https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/28893/1/gupea_2077_28893_1.pdf.
16. Angtida L.Social media influences and Thai youths. Isra Media Review J 2014; 3: 52-65.
17. Phanasathit M, Manwong M, Hanprathet N, Khumsri J, Yingyeun R. Validation of the Thai version of Bergen Facebook Addiction Scale (Thai-BFAS). J Med AssocThai 2015; 98: 108-17.
18. Wongpakaran T, Wongpakaran N. Confirmatory factor analysis of Rosenberg Self-Esteem Scale: A study of Thai student sample. Journal of the Psychiatric Association of Thailand 2011; 56: 59-70.
19. Steinfield C, Ellison NB, Lampe C. Social capital, self-esteem, and use of online social network sites: A longitudinal analysis.J Appl Dev Psychol 2008; 29: 434-45.
20. Duff CS. Facebook use and its relationship with self-esteem, personalities and addictive tendencies[dissertation]. Dublin: Dublin Business School; 2012.
21. Sherman E. Facebook addiction: Factors influencing an individual's addiction [dissertation]. Boston: University of Massachusetts; 2011.
22. Steggink BW. Facebook addiction: Where does it come from? A study based on the Bergen Facebook Addiction Scale [dissertation]. Netherlands: University of Twente; 2015.

23. Vanderhoven E,Schellens TS, Valcke M, Raes A. How safe do teenagers behave on Facebook? An observational study. PLoS One 2014; 9(8): e104036.
24. Butraprom C. Factors affecting internet addiction behavior of adolescence in Bangkok metropolis [dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2002.
25. Vasupanrajit A. Quality family time and social media addiction of lower secondary school students in Bangkok metroplitan school [dissertation]. Bangkokok : Chulalongkorn University; 2014.
26. Balci S, Tiryaki S. Facebook addiction among high school students in Turkey. Proceedings of the 10th International Academic Conference; 2014 Jun 3; Vienna, Austria. Prague: IISES; 2014.
27. Brewer J.Are we addicted to Facebook, or are we just addicted to oursleves? [Internet]. The Huffington.2013 [updated 2014 Jan 23; cited 2015 Jan 7] Available from: http://www.huffingtonpost.com/dr-judson-brewer/social-media-addiction_b_4079697.html.
28. Sueroj K. Communication behavior of teenagers in the public sphere : A case study of social networking website Facebook [dissertation]. Bangkok: Thammasat University; 2013.
29. Roselyn LJE, Clark MD, Park EA, Park SG. Who wants to be "friend-rich"? Social compensatory friending on Facebook and the moderating role of public self-consciousness. Comput Human Behav 2012; 28: 1036-43.
30. Curtis S.Teens drift away from 'traditional' social networks [Internet]. The Telegraph. 2014 [cited 2014 Dec16]. Available from: http://www.telegraph.co.uk/technology/social-media/10787276/Teens-drift-away-from-traditional-social-networks.html
31. Khon Thai Foundation.Youth Today [Internet]. 2014 [cited 2014 Dec 16]. Available from: http://www.khonthaifoundation.org/news-detail.php?id=47.
32. Jafarkarimi H, Sim ATH, Saadatdoost R, Hee JM. Facebook addiction among Malaysian students. Int J Inf Commun Technol Educ 2016; 6: 465-9.
33. Hong FY, Huang DH, Lin HY, Chiu SL. Analysis of the psychological traits, Facebook usage, and Facebook addiction model of Taiwanese university students.Telemat Inform 2014; 31: 597-606.
34. Winter S, Neubaum G, Eimler SC, Gordon V, Theil J, Herrmann J, et al. Another brick in the Facebook wall - How personality traits relate to the content of status updates. Comput Human Behav 2014; 34: 194-202.
35. Marshall TC, Lefringhausen K, Ferenczi N. The big five, self-esteem, and narcissism as predictors of the topics people write about in Facebook status updates. Pers Individ Dif 2015; 85: 35-40.
36. Schwartz M. The usage of Facebook as it relates to narcissism, self-esteem and loneliness [dissertation]. New York: Pace University; 2010.

37. Sorokowski P, Sorokowska A, Oleszkiewicz A, Frackowiak T, Huk A, Pisanski K. Selfie posting behaviors are associated with narcissism among men. Pers Individ Dif 2015; 85: 123-7.
38. Weiser EB.#Me:Narcissism and its facets as predictors of selfie-posting frequency. Pers Individ Dif 2015; 86: 477-81.
39. Qiu L, Lu J, Yang S, Qu W, Zhu T. What does your selfie say about you?. Comput Human Behav 2015; 52: 443-9.
40. Sorokowski P, Sorokowska A, Frackowiak T, Karwowski M, Rusicka I, Oleszkiewicz A. Sex differences in online selfie posting behaviors predict histrionic personality scores among men but not women. Comput Human Behav 2016; 59: 368-73.
41. Lyu SO. Travel selfies on social media as objectified self-presentation. Tour Manag 2016; 54:185-95.
42. Chua THH, Chang L. Follow me and like my beautiful selfies: Singapore teenage girls' engagement in self-presentation and peer comparison on social media. Comput Human Behav 2016; 55(Part A): 190-7.